הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריח

אֵינוֹ אוֹמֵר כְּלוּם וְרוֹפֵא אֶחָד אוֹמֵר צָרִיךְ וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ, אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ: ד [ח]אִם שְׁנַיִם אוֹמְרִים צָרִיךְ, אֲפִלּוּ מֵאָה אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ וַאֲפִלּוּ הַחוֹלֶה אוֹמֵר עִמָּהֶם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִים אוֹתוֹ (יא) מֵאַחַר שֶׁשְּׁנַיִם אוֹמְרִים צָרִיךְ. הַגָּהּ: וְהוּא הַדִּין *)אִם הַחוֹלֶה וְרוֹפֵא אֶחָד עִמּוֹ אוֹמְרִים צָרִיךְ (יב) אַף עַל פִּי שֶׁמֵּאָה רוֹפְאִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (טור), וְלֹא חָיְשִׁינַן דְּהַחוֹלֶה אוֹמֵר צָרִיךְ מִשּׁוּם דְּמַאֲמִין לְרוֹפֵא זֶה שֶׁאוֹמֵר צָרִיךְ (בית יוסף (ד״ה ונסס מהר״י) בשם מהר״י אבוהב): **ה [ט]אִם הַחוֹלֶה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ (יג) וְהָרוֹפֵא (ה) מְסֻפָּק, (יד) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ. [י]אֲבָל אִם הָרוֹפֵא אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ וְהַחוֹלֶה אוֹמֵר (ו) אֵינִי יוֹדֵעַ, (טו) אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ: ו [כ]אִם הָרוֹפֵא אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר אֶת הַחֹלִי, הֲרֵי הוּא כְּאָדָם דְּעָלְמָא וְאֵין דְּבָרָיו מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין.** הַגָּהּ: מִיהוּ אִם נֶחֱלַשׁ הַרְבֵּה עַד שֶׁנִּרְאֶה לְרֹב בְּנֵי אָדָם שֶׁאֶצְלוֹ שֶׁהוּא מְסֻכָּן אִם לֹא יֹאכַל, (טז) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (איסור והיתר הארוך (כלל ס דין ח)): **ז [*] *[ל]כְּשֶׁמַּאֲכִילִין אֶת הָעֻבָּרוֹת אוֹ אֶת הַחוֹלֶה, (יז) מַאֲכִילִין אוֹתָם מְעַט מְעַט כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵף לְשִׁעוּר, הִלְכָּךְ מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (יח) [מ]כִּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי בֵּיצָה בֵּינוֹנִית (יט) וְיִשְׁהוּ (כ) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים. וְהַשְּׁתִיָּה, (כא) יִבְדְּקוּ בַּחוֹלֶה עַצְמוֹ כַּמָּה הִיא כְּדֵי שֶׁיְּסַלְּקֶנּוּ לְצַד אֶחָד וְיֵרָאֶה * כִּמְלֹא לֻגְמָיו: ח [נ]וְיַשְׁקוּהוּ פָּחוֹת מֵאוֹתוֹ שִׁעוּר, וְיִשְׁהוּ בֵּין שְׁתִיָּה לִשְׁתִיָּה (כב) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים, וּלְפָחוֹת יִשְׁהוּ בֵּין שְׁתִיָּה לִשְׁתִיָּה (כג) כְּדֵי שִׁעוּר שְׁתִיַּת רְבִיעִית. * [ס]וְאִם אֲמָדוּהוּ שֶׁאֵין הַשִּׁעוּרִים הַלָּלוּ מַסְפִּיקִים לוֹ (כד) אוֹ שֶׁהַחוֹלֶה אוֹמֵר כֵּן אוֹ שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ בַּדָּבָר, מַאֲכִילִים וּמַשְׁקִים אוֹתוֹ (ז) כָּל צָרְכּוֹ**

ח שֶׁם בַּגְּמָרָא. *) (הָא דִּלְעֵיל סָעִיף א׳ מַיְירֵי דְּלֵיכָּא רוֹפֵא בַּהֲדֵיהּ דְּאָמְרִינַן שֶׁפִּיר לֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ בֵּית יוֹסֵף. ט יְרוּשַׁלְמִי (ה״ד) בְּשֵׁם רַב יוֹחָנָן וּכְתָבוֹ הָרֹא״ש (פ״ח סי׳ יג) וְהָרַ״ן (ד: ד״ה ירושלמי) וְהָרַב הַמַּגִּיד (פ״ב ה״ח). י שֶׁם בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה). כ רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ״ז ח״ב). ל הָרֹא״ש שֶׁם מֵהָא דִּכְרִיתוֹת פ״ה (יג.). מ הָרַ״ן שֶׁם (ג. ד״ה ונמצינו). נ שֶׁם. ס שֶׁם וְכֵן כָּתַב הָרֹא״ש שֶׁם וְהַטּוּר.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [בשו״ע] כְּשֶׁמַּאֲכִילִין כו׳ כִּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי בֵּיצָה כו׳. וְכָתַב [בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה קַמָּא] (בְּיוֹרֶה דֵּעָה) [בְּאוֹרַח חַיִּים] סִימָן ל״ז וְסִימָן ל״ח שֶׁחָכָם אֶחָד כָּתַב פִּלְפּוּל בְּעִנְיַן הַשִּׁעוּרִין וְחוֹלֵק בִּקְצָת דְּבָרִים עַל גְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים, וְהַגָּאוֹן ז״ל הִסְבִּיר לוֹ פָּנִים שֶׁדִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים חַיִּים וְקַיָּמִים וְכָתַב לוֹ תּוֹכַחַת מְגֻלָּה שֶׁלֹּא יוֹסִיף עוֹד לִסְתֹּר דִּבְרֵי הַקַּדְמוֹנִים וְלַחֲלֹק עֲלֵיהֶם הַלְּוַאי שֶׁנִּזְכֶּה לְהָבִין דִּבְרֵיהֶם, וּבְמָקוֹם שֶׁהֵם חוֹלְקִים נִתַּן רְשׁוּת לְהַכְרִיעַ, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בֵּית

בַּאֵר הֵיטֵב

הָרַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה ד״ה איכא מ״ד) בְּאִם אֶחָד מֻפְלָג בְּחָכְמָה, מַאֲכִילִין בִּשְׁבִילוֹ אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד שְׁנַיִם: **ה (ה) מְסֻפָּק.** פֵּרוּשׁ שֶׁמַּכִּיר הַחֹלִי אֶלָּא מְסֻפָּק אִם יִסְתַּכֵּן. טַ״ז (סק״ז): **(ו) אֵינִי יוֹדֵעַ.** דְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁל חוֹלֶה לָאו כְּלוּם הוּא, דְּרֻבָּן שֶׁל חוֹלִים אֵינָם יוֹדְעִים וּבְקִיאִים בַּחֹלִי שֶׁלָּהֶם. כֵּן כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ואם חולה) בְּשֵׁם רַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה). וְנִרְאֶה מִזֶּה אִם הַחוֹלֶה רוֹפֵא וּמֵבִין, מִמֵּילָא הָוֵי אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁלּוֹ כְּאִלּוּ אָמַר רוֹפֵא אַחֵר. טַ״ז (סק״ח): **ח (ז) כָּל צָרְכּוֹ.** וְהַבַּ״ח (ס״ח) כָּתַב דְּנוֹהֲגִין שֶׁנּוֹתְנִין לְפָנָיו מַאֲכָל וְאוֹמְרִים לוֹ יוֹם כִּפּוּר הוּא וְאִם יֹאכַל הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְכֵן בְּיוֹלֶדֶת אַחַר שְׁלֹשָׁה תּוֹךְ שִׁבְעָה, וְטַ״ז (סק״ט) כָּתַב וְנִרְאֶה לִי דְּצָרִיךְ לוֹמַר לוֹ אִם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לְךָ סַכָּנָה תֹּאכַל

בֵּאוּר הֲלָכָה

אוֹמֵר כִּדְבָרָיו וְאָז מְהַנֵּי אֲפִלּוּ כְּנֶגֶד מֵאָה. וְלֹא הֶעְתַּקְתִּי דְּבָרָיו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה כִּי הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים [הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ח) וּנְהַר שָׁלוֹם (ס״ב) וּמַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״א) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ג)] חוֹלְקִין עָלָיו:

ז * כְּשֶׁמַּאֲכִילִין אֶת הָעֻבָּרוֹת. הַיְינוּ שֶׁהֵרִיחָה מַאֲכָל וְנִשְׁתַּנּוּ פָּנֶיהָ, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ז סָעִיף ב׳, **וְהוּא הַדִּין לְכָל אָדָם שֶׁהֵרִיחַ מַאֲכָל וְנִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו וְכֵן לְיוֹלֶדֶת תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה כְּשֶׁאָמְרָה אֵינִי צְרִיכָה לֶאֱכֹל. וְאִם לֹא אָמְרָה אֵינִי צְרִיכָה מַאֲכִילִין אוֹתָהּ כְּדַרְכָּהּ וְאֵין צָרִיךְ לְחַלֵּק בְּפָחוֹת מִכַּשִּׁעוּר, כֵּן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת הַגָּאוֹן רַבִּי בָּרוּךְ פְּרֵיינְקִיל** (ד״ה מג״א סק״ג), **וְהַגְּרַ״ז** (סי״ג) **מַחְמִיר בָּזֶה:**

*** כִּמְלֹא לֻגְמָיו.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ״ג וְכ״ד:

ח * וְאִם אֲמָדוּהוּ וְכו׳. עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת בִּנְיַן צִיּוֹן סִימָן (כ״ד) [ל״ד] **דִּבְכָל אֲכִילָה וַאֲכִילָה אַף אִם הֻתַּר לוֹ לֶאֱכֹל פַּעַם אַחַת יוֹתֵר מִשִּׁעוּר, מִכָּל מָקוֹם עַל אֲכִילָה הַשְּׁנִיָּה אִם הָיָה דַּי לוֹ בְּפָחוֹת מִשִּׁעוּר וְהוּא יֹאכַל כַּשִּׁעוּר חַיָּב כָּרֵת, לָכֵן צָרִיךְ לְשַׁעֵר בְּכָל אֲכִילָה וַאֲכִילָה אִם דַּי לוֹ בְּפָחוֹת, וְקָשֶׁה מְאֹד לְשַׁעֵר כֵּן וְצָרִיךְ לָזֶה זְרִיזוּת וּבְקִיאוּת, עַיֵּן שָׁם** [פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְאִם הָרוֹפֵא הַהוּא (יד) הוּא מֻפְלָג בְּחָכְמָה יוֹתֵר מֵאֲחֵרִים, חוֹשְׁשִׁין לִדְבָרָיו לְהַאֲכִילוֹ, אַף שֶׁהֵם רַבִּים נֶגְדּוֹ. (טו) אֲבָל אִם הַמֻּפְלָג אוֹמֵר אֵין צָרִיךְ וּשְׁנַיִם שֶׁאֵין מֻפְלָגִים אוֹמְרִים צָרִיךְ, הוֹלְכִין אַחַר רֹב מִנְיָן וּמַאֲכִילִים אוֹתוֹ: **ד (יא) מֵאַחַר שֶׁשְּׁנַיִם וְכו׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּתְרֵי כְּמֵאָה חֲשִׁיבִין, וְלֹא אָזְלִינַן בָּתַר רֹב דֵּעוֹת בְּסַכָּנַת נְפָשׁוֹת: **(יב) אַף עַל פִּי שֶׁמֵּאָה רוֹפְאִים וְכו׳.** אֲפִלּוּ (טז) הֵם בְּקִיאִים וּמֻפְלָגִים יוֹתֵר בְּחָכְמָה מֵרוֹפֵא זֶה, מִשּׁוּם דְּהַחוֹלֶה מְסַיְּעוֹ, וְלֵב יוֹדֵעַ מָרַת נַפְשׁוֹ: **ה (יג) וְהָרוֹפֵא מְסֻפָּק.** פֵּרוּשׁ שֶׁמַּכִּיר הַחֹלִי, אֶלָּא שֶׁמְּסֻפָּק אִם יִסְתַּכֵּן, דְּאִי לָאו הָכִי הָוֵי כֶּאֱנָשׁ דְּעָלְמָא: **(יד) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ.** דְּדִבְרֵי הַחוֹלֶה אֵין מַעֲלִין רַק בְּשֶׁאוֹמֵר צָרִיךְ אֲנִי וְכו׳. וּמִמֵּילָא מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מֵחֲמַת דִּבְרֵי הָרוֹפֵא שֶׁמְּסֻפָּק, דִּסְפֵקוֹ הוּא סְפֵק נְפָשׁוֹת וּלְהָקֵל: **(טו) אֵין מַאֲכִילִין אוֹתוֹ.** דְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁל חוֹלֶה אֵינֶנּוּ מֵחֲמַת בְּקִיאוּת כִּדְבָרָיו שֶׁל רוֹפֵא, (יז) דְּרֹב חוֹלִים אֵינָם יוֹדְעִים וּבְקִיאִים בַּחֹלִי שֶׁלָּהֶם. וְהֵיכָא שֶׁהָרוֹפֵא (יח) הוּא מְסֻפָּק וְאוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, אַף שֶׁרוֹפֵא אַחֵר אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ. וְדַעַת הַטַּ״ז (סק״ח) דְּאִם הַחוֹלֶה בְּעַצְמוֹ הוּא רוֹפֵא וְהוּא מְסֻפָּק וְאוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, גַּם כֵּן מַאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ אִם רוֹפֵא אַחֵר אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ [וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ט) מְפַקְפֵּק עַל זֶה, דְּאֶפְשָׁר שֶׁאֵינוֹ מֵבִין עַל עַצְמוֹ בְּעֵת מַחֲלָתוֹ אַף שֶׁהוּא רוֹפֵא, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּתָלוּי זֶה לְפִי מַהוּת הַמַּחֲלָה, אִם הוּא מַחֲלָה שֶׁל חֹם שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ צְלוּלָה כָּל כָּךְ, בְּוַדַּאי יֵשׁ מָקוֹם לְדִבְרֵי הָאֵלִיָּה רַבָּה]: **ו (טז) מַאֲכִילִין אוֹתוֹ.** אַף בְּלֹא רוֹפְאִים, דִּסְפֵק נְפָשׁוֹת הוּא: **ז (יז) מַאֲכִילִין אוֹתָם מְעַט מְעַט.** מַיְרֵי שֶׁדַּי לָהֶם בָּזֶה לְהַשְׁקִיט רַעֲבוֹנָם, וּכְדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ח׳: **(יח) כִּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי וְכו׳.** הוּא הַדִּין יוֹתֵר מְעַט רַק שֶׁלֹּא יְהֵא קָרוֹב לְבֵיצָה, דְּבָזֶה יֵשׁ חִיּוּבָא: **(יט) וְיִשְׁהוּ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַחַר אֲכִילָתוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרְפוּ הָאֲכִילוֹת לַהֲדָדֵי: **(כ) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים.** וְאִם קָשֶׁה לוֹ לְהַמְתִּין שִׁעוּר זֶה, יַמְתִּין עַל כָּל פָּנִים כְּדֵי שִׁעוּר אֲכִילַת שָׁלֹשׁ בֵּיצִים, דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים בְּשִׁעוּר זֶה הוּא גַּם כֵּן הֶפְסֵק וְלֹא מִצְטָרְפֵי לַהֲדָדֵי [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז)]: **(כא) יִבְדְּקוּ בַּחוֹלֶה עַצְמוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּלְעִנְיַן שְׁתִיַּת מְלֹא לֻגְמָיו צָרִיךְ לְשַׁעֵר בְּדִידֵיהּ וְלֹא בִּדְעָלְמָא, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב (ס״ט). וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, יֵשׁ לְהַחוֹלֶה לִבְדֹּק זֶה מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּכְנִיס לְתוֹךְ פִּיו מַשְׁקִין וְיַפְלִיטֵם לְתוֹךְ כְּלִי וְכֵן יְשַׁעֵר מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְיַבִּיט עַל הַמּוֹרֶה שָׁעוֹת (זַייגע״ר) כַּמָּה מִינוּטִין הוּא שׁוֹהֶא בְּשִׁעוּר אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים, וְכַשִּׁעוּר הַזֶּה יִשְׁהֶא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בֵּין אֲכִילָה לַאֲכִילָה וְכֵן בֵּין שְׁתִיָּה לִשְׁתִיָּה, וּכְדִלְקַמֵּיהּ [וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר חֵלֶק ו׳ סִימָן ט״ז שֶׁכָּתַב שֶׁהַהֶפְסֵק בֵּין אֲכִילָה לַאֲכִילָה יִהְיֶה כְּשִׁעוּר תִּשְׁעָה מִינוּטִין, שֶׁזֶּה שִׁעוּר כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס]. וְדַע שֶׁבֵּין אֲכִילָה לִשְׁתִיָּה אֵין צָרִיךְ לִשְׁהוֹת כְּלָל, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב (ס״ב) דַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אֵין מִצְטָרְפִין: **ח (כב) כְּדֵי אֲכִילַת אַרְבַּע בֵּיצִים.** וּלְפָחוֹת יִשְׁהוּ כְּדֵי אֲכִילַת שָׁלֹשׁ בֵּיצִים: **(כג) כְּדֵי שִׁעוּר שְׁתִיַּת רְבִיעִית.** דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים בְּשִׁעוּר זֶה הָוֵי הֶפְסֵק דְּלֹא יִצְטָרְפוּ לַהֲדָדֵי, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תרי״ב סָעִיף (ט׳) [י׳]. וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סקל״א): **(כד) אוֹ שֶׁהַחוֹלֶה אוֹמֵר כֵּן.** וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּנוֹהֲגִין שֶׁנּוֹתְנִין לְפָנָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן וְהוּבָא בָּאַחֲרוֹנִים: **(טו)** שֶׁם בְּטוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן, וְהֶעְתִּיקוֹ בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ה): **ד (טז)** מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ד): **ה (יז)** רַמְבַּ״ן (תוה״א ענין הסכנה): **(יח)** מַשְׁמָעוּת הָרַמְבַּ״ן שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף, וְכֵן מוּכָח מֵהַטַּ״ז (סק״ח), וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ח). **וְעַיֵּן בְּמַטֵּה אֶפְרַיִם** (ס״ה) **שֶׁהֶחְלִיט דְּאִם שְׁנַיִם אוֹמְרִים אֵין צָרִיךְ, אֵין סְפֵקוֹ שֶׁל אֶחָד מוֹצִיא מִידֵי שְׁנַיִם. וּמְצַדֵּד עוֹד שֶׁם דְּהוּא הַדִּין בִּשְׁנַיִם מְסֻפָּקִים נֶגֶד שְׁנַיִם וַדָּאִין שֶׁאוֹמְרִים אֵין צָרִיךְ, אֵין דִּבְרֵיהֶם כְּלוּם, עַיֵּן שָׁם:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(מִיָּד): **ט** ע"מִי שֶׁאֲחָזוֹ (כה) בּוּלְמוּס, וְהוּא חֹלִי שֶׁבָּא מֵחֲמַת רָעָבוֹן, וְסִימָנוֹ שֶׁעֵינָיו כֵּהוֹת וְאֵינוֹ יָכוֹל לִרְאוֹת, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ (כו) עַד שֶׁיְּאֵירוּ עֵינָיו. [*] ס"וְאִם אֵין שָׁם מַאֲכָל שֶׁל הֶתֵּר, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ מַאֲכָל אִסּוּר, וְאִם יֵשׁ כָּאן שְׁנֵי מִינֵי אִסּוּרִים אֶחָד חָמוּר מֵחֲבֵרוֹ, מַאֲכִילִין אוֹתוֹ הַקַּל תְּחִלָּה. הַגָּהָ: אִם צָרִיךְ לְבָשָׂר וְיֵשׁ כָּאן בְּהֵמָה שֶׁצְּרִיכִין לִשְׁחֹטָהּ וּבְשַׂר נְבֵלָה מוּטָּל (כז) עַיִן לְעֵיל סִימָן שכ"ח סָעִיף י"ד: **י** (כח) צ**חוֹלֶה** שֶׁאָכַל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְנִתְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ בְּעִנְיָן שֶׁיָּכוֹל לְבָרֵךְ, צָרִיךְ לְהַזְכִּיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, (כט) שֶׁאוֹמֵר (מ) יַעֲלֶה וְיָבֹא בְּבוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם:

תריט סֵדֶר לֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים. וּבוֹ ו' סְעִיפִים:

א א"לֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים נוֹהֲגִים (א) שֶׁאוֹמֵר (פ) שְׁלִיחַ צִבּוּר, בִּישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה וּבִישִׁיבָה שֶׁל מַטָּה עַל דַּעַת הַמָּקוֹם וְעַל דַּעַת הַקָּהָל אָנוּ מַתִּירִין לְהִתְפַּלֵּל עִם (ג) [ב] הָעֲבָרִיָּנִים. [*] (ב) ב"וְנוֹהֲגִים

דַּעָה סִימָן רי"א (ס"א) וְכֵן נָהֲגוּ בְּפָאלַאנְיָא, וְהָרֹא"ש (פ"ח סי' כח) הִסְכִּים לְמַה שֶׁכָּתַב רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן כְּמִנְהָג הַקַּדְמוֹנִים לְהַתִּיר הַשְּׁבוּעוֹת מִשְּׁנָה שֶׁעָבְרָה כְּגוֹן נְדָרֵי שְׁגָגוֹת וְאוֹנְסִין וְכֵן מִנְהָג הַסְּפָרַדִּים.

א טוּר בְּשֵׁם מְנַהֵג אַשְׁכְּנַז וּשְׁאָר פּוֹסְקִים מַהָא דְּרַב שְׁמוֹעֹן סַיְרִידָא (כריתות ו:). **ב** לְרַעַת רַבֵּנוּ תָּם וְהֶבִיאוֹ הַטּוּר וּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואומר) הַנֶּפֶשׁ שְׁמַתִּיר עַל הָעֲתִיד כְּדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי.

ע מִשְׁנָה יוֹמָא פ"ג (ע"א). פ בְּרַיְיתָא שָׁם. צ טוּר בְּשֵׁם אֲבִיו הָרֹא"ש וְהַגָּהוֹת מֵיימוֹנִי (כריכות פ"ב אות ב) וּתְשׁוּבַת הָרַ"ם (ד"פ סי' נא) וּתְשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א סי' תשצד).

בְּאֵר הֵיטֵב

כַּשָּׁעוּר וְאִם לָאו תֹּאכַל תְּחִלָּה פָּחוֹת מִכַּשָּׁעוּר, דְּאִם לֹא יֹאמַר לוֹ אֶלָּא יוֹם כִּפּוּר הַיּוֹם יִסְבֹּר שֶׁמִּן הַדִּין אָסוּר לוֹ לֶאֱכֹל וְיָבִיא עַצְמוֹ לִידֵי סַכָּנָה, עַיֵּן שָׁם. וּבְיוֹלֶדֶת מֵהֵימְנִינַן לְנָשִׁים דְּאִינְהוּ בְּקִיאֵי בְּהוּ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח). מֵינִיקָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ יֶלֶד חוֹלֶה וּמְסָכָּן וְאֵינוֹ רוֹצֶה לִינק כִּי אִם מִמֶּנָּה וְאִם מְתַעַנֵּית סַכָּנָה הִיא לַוָּלָד, אֵינָהּ מִתְעַנָּה אֲפִלּוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, תְּשׁוּבַת דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן ק"ז: **י** (מ) יַעֲלֶה וְיָבֹא. וְאִם חָל בְּשַׁבָּת, אוֹמֵר רָצָה, כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט). וְטַ"ז (סק"י) כָּתַב שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא, עַיֵּן שָׁם, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י) הֶעֱלָה דְּאֵין לְהָקֵל. וְעַל כָּל פָּנִים אֵין צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ דְּיֵשׁ לְחוּשׁ לִבְרָכָה לְבַטָּלָה, עַיֵּן שָׁם:

א (פ) שְׁלִיחַ צִבּוּר. וְעָכְשָׁיו אוֹמֵר הַגָּדוֹל לְבַד. וְצָרִיךְ לְצָרֵף עוֹד שְׁנַיִם עִם הַגָּדוֹל, וְשׁוֹהִים עִמּוֹ עַד אַחַר בָּרְכוּ, וְעַיֵּן ט"ז (סק"א): (ג) הָעֲבָרְיָנִים. וְהֵם הָעוֹבְרִים עַל גְּזֵרוֹת וְחֶרְמוֹת הַקָּהָל, מַתִּירִין לָהֶם כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְהִתְפַּלֵּל, דְּכָל תַּעֲנִית צִבּוּר שַׁאֵין בּוֹ מִפּוּשְׁעֵי שְׁלִיחוּת לְיָחִיד בְּכֹהֲאי גַּוְנָא, וְקִצָּרְתִּי: **[בשו"ע] וְנוֹהֲגִים שֶׁאוֹמֵר כָּל נִדְרֵי כוּ'.** וְכָתַב בְּשַׁאֵילַת יַעְבֵּץ סִימָן קמ"ה שֶׁהִנַּסָּח שֶׁל הַקַּדְמוֹנִים הוּא לוֹמַר דֵּי נִדְרָנָא, דְּקָאֵי עַל הָעָבָר, וּלְרַבּוֹת

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אַפְרַיִם (ראש אפרים ח"ג סי' טז) עַל טַרְפוֹת בְּקָנְטָרֵס הַתְּשׁוּבוֹת שָׁם כְּתַבְתִּי בְּשִׁעוּר רְבִיעִית שֶׁל תּוֹרָה וְשָׁעוּר אֲגַדָּל וְהַבְּאתִי שָׁם דִּבְרֵי הַצֶּמַ"ח בְּפִסְקִים (קטז: ד"ה ושם במשנה): **ח [בשו"ע] וְאִם אֵין שָׁם מַאֲכָל שֶׁל הֶתֵּר.** כָּתַב בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה [קמ"א] סִימָן ל"ו עַל מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן תרי"ח סָעִיף קָטָן ט' לְהַקְשׁוֹת עַל הָרַמְבַּ"ם (מאכלות אסורות פי"ד ה"י) וְכָתַב לְיַשֵּׁב דְּמִירֵי בְּחֹל, דְּזֶה אֵינוֹ אֶלָּא דֶּאֱם אֶפְשָׁר לְתַקֵּן צָרִיךְ לְעַשֹּׂת אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בִּירְקוֹת עַיֵּן שָׁם:

א [ב] הָעֲבָרְיָנִים. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק"ב) וְעַיֵּן בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א) שֶׁכָּתַב שֶׁשָּׁמַע מִמְּהַרַ"שׁ שֶׁבָּא לוֹ זֶה שֶׁהָיָה אוֹמֵר אֶת הָעֲבָרְיָנִים וְהַכְּנָעָנִי שֶׁמַּתִּירִים אוֹתָם מֵעֲבָרְיוּתָן כְּדֵי לְהִתְפַּלֵּל עִמָּהֶם, וְנִסְתָּא זוֹ נִכְוֹנָה וְכֵן אֲנִי נוֹהֵג לוֹמַר, וְהַבַּ"ח (ס"א) כָּתַב שֶׁאֵין לוֹמַר, אֲנִי, רַק בִּישִׁיבָה שֶׁל מַטָּה מַתִּירִין, וְאֵין נוֹהֲגִין כֵּן, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) שֶׁהַכְּנָעָנִי שֶׁבִּישִׁיבָה הֵם מְסָכְּמִים אִתָּנוּ עַל הַהֶתֵּרָה, וּדְלֹא כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) שֶׁהַכִּיא דִּבְרֵי הַב"ח עַל נָסְחָא שֶׁלָּנוּ, עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי זֶה גַּם מַה שֶּׁכָּתַב הַט"ז (סק"א) דִּשְׁלִיחַ צִבּוּר לְחוֹדֵיהּ מוֹעִיל, נִרְאֶה שֶׁגַּם זֶה אֵינוֹ, מִשּׁוּם דְּאֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה הֵם הַמַּתִּירִים עַל דַּעַת הַמָּקוֹם וְעַל דַּעַת הַקָּהָל רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּהַסְכָּמָתָם אֲבָל לֹא בְּתוֹרַת שְׁלִיחוּת לְהַתִּיר, וְגַם נִרְאֶה שֶׁאֵין מוֹעִיל אַחַר כָּךְ, אֲבָל אִם זוֹכֵר הַתְּנַאי וְאַף עַל פִּי כֵן נוֹדֵר, הֲרֵי עוֹקֵר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מַאֲכָל וְאוֹמְרִים לוֹ יוֹם כִּפּוּר הַיּוֹם, וְאִם אַתָּה חוֹשֵׁשׁ שֶׁיִּהְיֶה לְךָ סַכָּנָה אִם לֹא תֹּאכַל כְּשִׁעוּר בְּבַת אַחַת אֶכֹל בְּבַת אַחַת, וְאִם לָאו תֹּאכַל מְעַט מְעַט פָּחוֹת מִכְּשִׁעוּר. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּצָרִיךְ כָּל מוֹרֶה לִהְיוֹת דַּיָּנִים אֵלּוּ שְׁגוּרִים בְּפִיו מִבְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כִּי יוֹכַל לִהְיוֹת דִּבְשָׁהִיוֹת מְעַט יֵשׁ בּוֹ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת. וְאִם הוּא שְׁאֵלָה שֶׁהַמּוֹרֶה צָרִיךְ לְעַיֵּן הַדִּין, וְיֵשׁ שָׁם אַחַר בָּקִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהָשִׁיב מִיָּד, אֵין חוֹלְקִים בָּזֶה כְּבוֹד לְהָרַב. וְעַיֵּן עוֹד מִדִּינִים אֵלּוּ בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכ"ח וְסִימָן ש"ל, כִּי אֵין בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְשַׁבָּת אֶלָּא שָׁזֶּה זְדוֹנוֹ בִּסְקִילָה וְזֶה זְדוֹנוֹ בְּעֹנֶשׁ כָּרֵת: **ט** (כה) בּוּלְמוּס. וְהוּא (יט) מְסֻכָּן לָמוּת עַל יְדֵי זֶה, וּכְשֶׁמַּרְאִיתוֹ חוֹזֶרֶת בְּיָדוּעַ שֶׁנִּתְרַפֵּא. וְאִיתָא בַּגְּמָרָא דִּבְעֹקֶר הַסִּימָן שֶׁהֵאִירוּ עֵינָיו, מִשְּׁיוֹדֵעַ לְהַבְחִין בֵּין טַעַם תַּבְשִׁיל יָפֶה לְטַעַם תַּבְשִׁיל רַע. **(כו) עַד שֶׁיְּאֵירוּ עֵינָיו.** מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה, דְּבָזֶה אֵין צָרִיךְ לְצַמְצֵם לִתֵּן לוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מִשִּׁעוּר וְכַנַּ"ל, דְּיוּכַל לָבוֹא עַל יְדֵי הַשָּׁהִיָּה לְסַכָּנָה: **(כז) עַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ"ח סָעִיף י"ד.** דְּמִבֹּאָר שָׁם דְּכֵיוָן שֶׁהוּא צָרִיךְ לְאֶכֶל לְאַלְתַּר וְהַנְּבֵלָה מוּכָנָה, מוּטָב לְהַאֲכִילוֹ נְבֵלוֹת: **י** (כח) **חוֹלֶה שֶׁאָכַל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.** וְכֵן יֵשׁ לִנְהֹג לַנְּעָרִים שֶׁאוֹכְלִים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְכֵן הַיּוֹלֶדֶת שֶׁאֵינָהּ מִתְעַנָּה [מַטֵּה אֶפְרַיִם (סי"ד)]: **(כט) שֶׁאוֹמֵר יַעֲלֶה וְיָבֹא.** הַטַּעַם, כֵּיוָן דִּבְהֶתֵּרָא אָכַל הֲוֵי לֵיהּ יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּמוֹ לְדִידָן שְׁאָר יוֹם טוֹב, (ל) וְאִם חָל בְּשַׁבָּת אוֹמֵר רָצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ. (לא) [א]וְיֵשׁ שֶׁמְּקִלִּין בָּזֶה שֶׁאֲפִלּוּ יַעֲלֶה וְיָבוֹא אֵין צָרִיךְ לוֹמַר, שֶׁלֹּא תִּקְּנוּ אֶלָּא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ט (יט) רַשַׁ"י (פנ. ד"ה מי): **י (כ)** אַחֲרוֹנִים: **(כא)** ט"ז (סק"י). וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"י) מְצַדֵּד מֵעִקַּר הַדִּין כֵּן, אֶלָּא שֶׁכָּתַב שֶׁמִּכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִפְסֹק כְּהַטּוּר וְלֹא לְהָקֵל. וְהִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם הֵבִיא בְּשֵׁם שִׁבְלֵי הַלֶּקֶט (סי' שיב) שֶׁסּוֹבֵר כֵּן וּכְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ז) הֵבִיא בְּשֵׁם אֲרוּחוֹת חַיִּים (סי"ד) שֶׁסּוֹבֵר כֵּן. **אֲכָן כֵּיוָן דְּהוּא רַק בַּקָּשָׁה בְּעָלְמָא יַעֲלֶה וְיָבוֹא וְכֵן רָצֵה וְאֵין בָּזֶה חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה יוּכַל לוֹמַר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן קְדוּשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה:** **(כב)** מָגֵן אַבְרָהָם וְכֵן סָתַם בְּמַטֵּה אֶפְרַיִם (סי"ד) וְהַגְּרַ"ז (סי"ח) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמה סל"ב) וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד"ה שם סק"י): **(כג)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י) וְחַיֵּי אָדָם (שם): **א (פ)** אַחֲרוֹנִים: **(כד)** ב[ו]**אֲפִלּוּ לִשְׁלִיחַ צִבּוּר,** כֵּן מַסִּיק בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ב): **(ג)** פְּרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א): **(ד)** בָּא לְרַמֵּז שֶׁאֵין לָנוּ לְהָקֵל בְּרַשָּׁעִים פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִהְיוּ בִּכְלָל תַּעֲנִיתֵנוּ וּתְפִלָּתֵנוּ, וְהֵיינוּ כִּי שָׁם שָׂמִים מִתְעַלֶּה וּמִתְקַדֵּשׁ בְּשָׁעָה שֶׁהָרְשָׁעִים חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה וְרוֹצִים לְהִתְאַגֵּד וּלְהִתְעַנֵּג כְּמַעֲשֶׂה הַצַּדִּיקִים [פְּרִישָׁה (סי"א)]: **(ה)** פּוֹסְקִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּדְעַת הַשו"ע הָרַב (סי"ח) שֶׁיֹּאמַר יַעֲלֶה וְיָבוֹא בְּבוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם, וְאִם חָל בְּשַׁבָּת יֹאמַר רָצֵה. **ב]** אֲבָל בְּשו"ע הָרַב (סי"א) כָּתַב שֶׁאִם הָגְדּוֹל שֶׁבָּעִיר הוּא ש"ץ (קָבוּעַ בָּעִיר) אֵינוֹ צָרִיךְ לְצָרֵף עִמּוֹ שׁוּם אָדָם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah